

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyň: **a) O. D., b) nezletilá S. D.**, zastoupených Mgr. Pavlínou Malíkovou, advokátkou se sídlem Kopeckého sady 15, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 12. 2017, č. j. OAM-484/ZA-ZA06-K02-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2018, č. j. 53 Az 1/2018 - 38,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemají právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

IV. Odměna ustanovené advokátky Mgr. Pavlíny Malíkové **se určuje** částkou 6.800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 12. 2017 neudělil žalobkyním mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobkyně napadly rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobou, kterou Krajský soud v Praze zamítl.

[3] Krajský soud se nejprve zabýval otázkou, zda byl naplněn důvod pro udělení azylu dle § 12 písm. b) pro odůvodněné obavy žalobkyň z pronásledování z důvodu národnosti a příslušnosti k určité sociální skupině v Moldavské republice (výlučně rusky hovořícímu obyvatelstvu). Soud zrekapituloval obsah výpovědi žalobkyně a) i obsah shromážděných podkladů o zemi původu žalobkyň. Tvrzení obsažené v žalobě, že *„přístup k práci je však ruskému obyvatelstvu v Moldavsku takřka zcela zamezen, neboť se denně setkávají s diskriminací a útlakem právě pro svou příslušnost ke skupině rusky hovořících obyvatel"*, na jejich základě neshledal pravdivým. Žalobkyně a) byla schopna změnit práci poté, co zjistila, že k povýšení je třeba znalost moldavštiny. V novém zaměstnání pobírala vyšší mzdu. Kvalifikační požadavek znalosti jazyka pro výkon odpovědnější funkce může být věcně opodstatněn, v takovém případě se nemusí jednat o diskriminaci.

[4] Soud připustil, že pouhý odkaz na existenci právních předpisů týkajících se ochrany před diskriminací nemůže bez dalšího vyvrátit tvrzení žalobkyň o odůvodněném strachu z pronásledování (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 – 101). Zprávy o zemi původu (zejména zpráva organizace Equal Rights Trust) se však zabývají i faktickou situací v Moldavsku, především popisují zaznamenané nedostatky a incidenty, k nimž v minulosti došlo. Obsah zpráv shledal soud relevantním z hlediska důvodů uplatněných v žádosti žalobkyň.

[5] Z informace organizace Equal Rights Trust plyne, že ve městě Balti, kde žalobkyně žily, se s těžkostmi setkává moldavsky hovořící obyvatelstvo, neboť veřejné informace byly poskytovány pouze v ruštině. To odpovídá tvrzení žalobkyň, že v místě jejich bydliště žije převážně rusky hovořící menšina. Lze se tedy domnívat, že jazyková bariéra v místě bydliště žalobkyň bude o to menší. Přístup ke státním orgánům v ruském jazyce by měl být zajištěn, neboť podmínkou práce ve státní správě je znalost jak moldavštiny, tak ruštiny. Ačkoliv podle zmíněné zprávy diskriminace na základě jazyka může mít také vliv na rovnocenný přístup ke zboží a službám, neboť osoby hovořící rumunsky i rusky zažívají problémy, pokud chtějí zboží či služby od těch, kteří hovoří druhým jazykem jako svým hlavním jazykem, těžko lze tyto potíže chápat jako pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu, jak tvrdí žalobkyně a).

[6] Soud uvedl, že ze zpráv zdaleka nevyplývá, že by ruská menšina byla v Moldavsku vystavena pronásledování či útisku ze strany jak veřejných, tak soukromých subjektů, jak žalobkyně tvrdily. Pokud v zemi původu žalobkyň dochází k zavírání některých škol, v nichž probíhá výuka v ruském jazyce, není to v důsledku státem prosazovaného útlaku či diskriminace této menšiny, ale v důsledku školské reformy, jež zachování výuky v mateřském jazyce činí závislé na určitém počtu studentů (srov. odst. 25 a násl. zprávy zvláštní zpravodajky pro záležitosti menšin o její misi do Moldavské republiky ze dne 11. 1. 2017). Vzhledem k tomu, že žalobkyně žijí ve městě Balti, kde je ruská menšina početně zastoupena, jsou jejich obavy o uzavření ruskojazyčných škol v tomto městě zřejmě nedůvodné.

[7] Ze zjištěného skutkového stavu plyne, že jakkoliv jsou v praxi zaznamenávány určité potíže těch příslušníků ruskojazyčné menšiny, kteří nejsou schopni komunikovat v moldavštině, nejedná se o žádné systematické pronásledování, natož takové intenzity, že by zasahovalo do těch nejzákladnějších lidských práv, z nichž lidskoprávní smluvní instrumenty nedovolují učinit výjimku, nebo že by jeho následkem byl zásadní zásah do lidské důstojnosti. Ani samy žalobkyně nebyly v minulosti terčem útoků tak zásadní intenzity. Ústrky, jimž žalobkyně čelily před svým odchodem ze země původu, resp. jimž by mohly být vystaveny v případě návratu do země původu z důvodu, že nejsou schopny komunikovat v moldavštině, nedosahují intenzity pronásledování.

[8] Dále soud zdůraznil, že z tvrzení žalobkyň ani zpráv o zemi původu nelze dovodit, že by původcem těchto ústrků byly státní orgány, resp. že by státní orgány takové ústrky tolerovaly. Žalobkyně se přitom nepokusila využít žádný z prostředků ochrany proti diskriminaci, které moldavský právní řád obsahuje. Jelikož ze zpráv o zemi původu neplyne, že by formálně existující prostředky právní ochrany před diskriminací byly nedostupné či neefektivní v situacích, jimž žalobkyně čelily, není důvod netrvat na požadavku jejich vyčerpání (nejde o případ srovnatelný s případem, k němuž se vztahuje žalobkyněmi citovaný rozsudek NSS č. j. 1 Azs 86/2008 – 101).

[9] K humanitárnímu azylu soud uvedl, že žalovaný se zabýval skutkovým okolnostmi v kontextu § 14 zákona o azylu (viz strana 8 až 9 napadeného rozhodnutí). Žalovaný vzal v úvahu věk žalobkyň, jejich zdravotní stav i schopnosti žalobkyně a) postarat se o potřeby své a i nezletilé dcery, přičemž stručně vyložil, kdy je třeba § 14 zákona o azylu aplikovat. Jinými slovy, žalovaný vyložil neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ a dospěl k závěru, že tvrzené skutkové okolnosti nelze podřadit pod toto ustanovení. Soud odkázal na ustálenou judikaturu (rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, usnesení NSS ze dne 8. 4. 2016, č. j. 6 Azs 34/2016 – 30) a konstatoval, že žalobkyně neuvedly žádné okolnosti mimořádného charakteru, které by mohly být důvodem pro udělení humanitárního azylu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[10] Proti tomuto rozsudku podaly žalobkyně (stěžovatelky) kasační stížnost.

[11] Soud dle stěžovatelek posuzoval splnění či nesplnění podmínek § 12 zákona o azylu písm. a) a písm. b) jako podmínky, které by měly být naplněny kumulativně, ačkoliv z jazykového vyjádření § 12 zákona o azylu jednoznačně vyplývá, že tyto podmínky jsou výčtem alternativním. Ostatně žalobkyně a) v azylovém řízení ani netvrdila důvody podání žádosti o udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, tedy, že by měla strach z pronásledování z důvodu uplatňování politických práv a svobod, ale domáhala se udělení azylu pro pronásledování z důvodu národnosti a příslušnosti k sociální skupině v Moldavské republice.

[12] Stěžovatelky jsou obě ruské národnosti a neovládají úřední jazyk Moldavské republiky, jímž je moldavština (rumunština). Z těchto důvodů se cítí diskriminovány a je jim zamezen stejný přístup ke vzdělání [ve vztahu ke stěžovatelce b)] a zaměstnání [ve vztahu ke stěžovatelce a)], rovněž tak v komunikaci se státními úřady a institucemi v ruském jazyce. Přestože ze zpráv týkajících se situace v Moldavsku vyplývá, že v Moldavsku existují zákony zakazující diskriminaci, prosazující dodržování základních lidských práv, zakotvující zásadu rovnosti a zajištění ochrany práv menšin včetně práva na komunikaci se státními institucemi v ruštině, tyto zákony jsou však dle názoru stěžovatelky a) naprosto neúčinné a situace v zemi je zcela jiná. Stěžovatelka a) má za to, že v zemi původu podstoupila pronásledování z hlediska diskriminace z důvodu národnosti a příslušnosti k určité sociální skupině a byl na ni činěn intenzivní psychický nátlak. Dle stěžovatelky a) ze správního řízení a ze zpráv o zemi jejího původu vyplynulo, že tento stát není schopen, popřípadě ochoten odpovídajícím způsobem zajistit jí a její dceři ochranu před tímto jednáním.

[13] Stěžovatelky se dále domnívají, že žalovaný nedostatečně zvážil možnost udělení humanitárního azylu, ačkoliv je jim známo, že na udělení není právní nárok. Stěžovatelky jsou však přesvědčeny, že možnost udělení azylu dle § 14 zákona o azylu dopadá na závažnou situaci týkající se nemožnosti absolvovat základní školní docházku a vzdělání stěžovatelky b) ve svém mateřském jazyce, jímž je ruština. Stěžovatelky nemají možnost doložit, že v zemi původu není respektováno právo na vzdělání v mateřském jazyce. Tyto informace měl ověřit správní orgán, případně soud. V případě návratu stěžovatelek do země původu tak bude stěžovatelka b) vystavena situaci, kdy nebude schopna nastoupit do školy a absolvovat základní školní docházku, neboť neovládá úřední jazyk a dle informací stěžovatelky a) ve městě Balti není v současné době otevřena žádná ruská škola.

[14] Stěžovatelky jsou přesvědčeny, že důvody pro udělení ochrany dle § 14 případně § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu nebyly dostatečně zhodnoceny. Rozpor s mezinárodními závazky shledávají stěžovatelky právě v odnětí možnosti vzdělání v mateřském jazyce stěžovatelce b), ačkoliv Česká republika je mimo jiné vázána Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, který v čl. 27 zakotvuje ve státech, kde existují etnické, náboženské nebo jazykové menšiny, právo jejich příslušníků užívat spolu s ostatními příslušníky menšiny svou vlastní kulturu, vyznávat a projevovat své vlastní náboženství nebo používat svůj vlastní jazyk.

[15] Kasační stížnost je dle stěžovatelek přijatelná, neboť svým významem přesahuje jejich vlastní zájmy. Zejména otázka, zda odnětí přístupu ke vzdělání v mateřském jazyce splňuje možnost udělení azylu podle § 12 písm. b), popřípadě udělení azylu z humanitárního důvodu či doplňkové ochrany podle § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu nebyla dosud judikaturou Nejvyššího správního soudu řešena.

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkazuje na správní spis a své vyjádření k žalobě. Domnívá se, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Kasační stížnost je přípustná. Jelikož se jedná o věc mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou.

[18] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem *„přesah vlastních zájmů stěžovatele*". O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[19] Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost svým významem přesahuje zájmy stěžovatelek, neboť otázkou, zda je stěžovatelkami tvrzená diskriminace v oblasti pracovního trhu a vzdělání na základě znalosti výlučně jazyka národnostní menšiny azylově relevantní skutečností dle § 12 písm. b) zákona o azylu, se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dosud dostatečně nezabýval.

[20] Nejvyšší správní soud předně nesouhlasí s námitkou, že by krajský soud vyžadoval kumulativní naplnění podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Krajský soud již na počátku svého posouzení uvedl, že námitka žalobkyně týkající se odůvodněné obavy z pronásledování z důvodu národnosti a příslušnosti k určité sociální skupině v Moldavské republice (pouze rusky hovořícímu obyvatelstvu), zjevně míří na aplikaci § 12 písm. b) zákona o azylu. Následně správně obecně vyložil, co se dle zákona o azylu a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice") rozumí pronásledováním, kdo může být původcem takového pronásledování, aby se jednalo o azylově relevantní skutečnost, a vyhodnotil, že v případě stěžovatelek se o takový případ nejednalo. Aplikací § 12 písm. a) zákona o azylu se s ohledem na neuplatněnou žalobní námitku nezabýval. Tento postup odpovídá námitce stěžovatelky a), že v řízení netvrdila, že by měla strach z pronásledování z důvodu uplatňování politických práv a svobod.

[21] V projednávané věci jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatelka a) uvedla jazykovou bariéru. Pokud člověk neumí jazyk, je nemožné si najít dobrou práci. Stěžovatelka a) dále uvedla, že pokud jde do obchodu nebo na úřady a mluví rusky, lidé jí odpovídají moldavsky a nutí ji, aby mluvila moldavsky. Dcera stěžovatelky a) [stěžovatelka

b)], chodí do ruské školy a hrozí jí, že tato škola bude zavřena. Chtějí prý zavřít všechny ruské školy v Moldavsku, ve vesnicích k tomu již dochází, a nutí děti, aby chodily do moldavských škol.

[22] V pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatelka a) uvedla, že pracovala v Moldavsku jako kontrolorka kvality zboží. Nadřízená jí sdělila, že pokud chce „dělat kariéru", musí se naučit moldavsky. Změnila zaměstnání a v nové firmě opět kontrolovala kvalitu a plat měla vyšší. V současné době je dle stěžovatelky oficiálním jazykem v Moldavsku moldavština a ruština, ale chtějí to změnit, proto zavírají ruské školy. Pokud člověk při pohovorech hledá práci, pokládají mu otázku, zda mluví moldavsky. Pokud ne, nebude zaměstnán. Stěžovatelka a) se tak cítí diskriminována. Z pohovoru dále vyplynulo, že z důvodu pociťované diskriminace se na nikoho neobrátila s žádostí o pomoc. Nikdy ji nenapadlo, že by si měla stěžovat, v praxi by si musel člověk stěžovat každý den několikrát. Dceru nezapsala do moldavské školy, neboť by se nemohla dorozumět s vychovatelem, a nemohla by jí pomáhat s úkoly. Kroužek moldavštiny dcera navštěvovat nechtěla. S diskriminací z důvodu neznalosti moldavštiny se začala stěžovatelka a) setkávat asi před 5 lety, za existence Sovětského svazu to nebylo. Je to čím dál horší. K otázce na konkrétní problémy, které se jí staly, uvedla, že měla problémy v bance, když platila, neboť nerozuměla zaměstnancům, kteří mluvili moldavsky. Byla ve stresu a rozplakala se, pak začali mluvit rusky, ale s povýšeným tónem. K dalším případům uvedla, že to bylo denně – v obchodech, v nemocnici atd. Někteří lidé umí rusky, ale ze zásady tak nemluví.

[23] V žalobě pak stěžovatelka a) uvedla, že situace se vyostřuje, zmenšující se skupina rusky hovořících obyvatel je cíleně pod psychickým nátlakem nucena přijmout moldavský jazyk či z vlasti utéct. U státních orgánů nelze hledat pomoc. Stěžovatelka b) byla nucena navštěvovat kurzy moldavštiny, které ze svého přesvědčení odmítá.

[24] V rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 - 119, Nejvyšší správní soud konstatoval, že pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu musí žadatel kumulativně splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít odůvodněný strach; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování; (4) ochrana v zemi původu selhala; (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (§ 15 zákona o azylu).

[25] Dle § 12 písm. b) zákona o azylu: *„azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště."*

[26] Dle § 2 odst. 4 zákona o azylu: se pronásledováním rozumí *závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo*

jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.

[27] Tento pojem je třeba vykládat také v souladu s kvalifikační směrnicí, která v čl. 9 stanoví:

1. *Aby bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy, musí být*

a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo

b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

2. Za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání:

a) použití fyzického nebo psychického násilí, včetně sexuálního násilí;

b) právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem;

c) nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání;

d) odepření soudní ochrany, které vede k nepřiměřenému nebo diskriminačnímu trestu;

e) trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2;

f) jednání namířená proti osobám určitého pohlaví nebo proti dětem.

3. V souladu s čl. 2 písm. d) musí existovat souvislost mezi důvody uvedenými v článku 10 a pronásledováním ve smyslu odstavce 1 tohoto článku nebo neexistencí ochrany před takovým jednáním.

[28] Z uvedeného plyne, že pronásledováním může být takové jednání, které působí závažné porušení lidských práv (a to ne všech lidských práv, ale pouze základních lidských práv), případně jednání méně závažná, která však ve svém souběhu dosahují obdobné intenzity (tzv. pronásledování na kumulativním základě). Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, č. 1066/2007 Sb. NSS, konstatoval, že újma hrozící žadateli o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak jistě nemusí být obdobně závažná jako újmy spočívající v ohrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Nepostačí tedy, půjde-li o pouhou sérii ústrků, byť

v jednotlivých případech i vcelku intenzivních, pokud tyto ústrky ve svém celku nedosáhnou takové intenzity a systematičnosti, že u dotčené osoby ve zcela zásadní míře snižují kvalitu prožívání a berou životní perspektivu a že v ní vyvolávají silný pocit celkové bezvýchodnosti a beznadějnosti její situace. Navíc intenzita uvedených ústrků musí být „objektivní“ v tom smyslu, že by jimi byly výše uvedené negativní životní pocity působeny zpravidla i u jiných jedinců nacházejících se ve státě původu žadatele o azyl v obdobné situaci.

[29] Diskriminační opatření tak ne vždy dosáhnou intenzity pronásledování. V projednávané věci stěžovatelky namítají diskriminaci na pracovním trhu a v přístupu ke vzdělání z důvodu příslušnosti k ruskojazyčné menšině v Moldavsku. Z vyjádření stěžovatelky a) je však zřejmé, že tuto diskriminaci spatřují v tom, že ne všichni v jejich okolí, ať již státní orgány nebo jednotlivci, jsou ochotni s nimi hovořit výlučně rusky.

[30] Krajský soud správně posoudil, že ze skutkových tvrzení stěžovatelky a) a zpráv o zemi původu, které v průběhu správního řízení shromáždil žalovaný, nevyplynulo, že by stěžovatelkami popisované obavy dosahovaly intenzity pronásledování dle výše uvedeného.

[31] Ačkoliv stěžovatelka a) obecně tvrdila, že je téměř nemožné pro rusky mluvící osoby v Moldavsku najít práci, ke své osobě sama vypověděla, že poté co nemohla pokračovat v kariérním postupu v původním zaměstnání z důvodu neznalosti moldavštiny, našla si novou, lépe placenou práci ve svém oboru. Krajský soud pak správně poznamenal, že požadavek zaměstnavatelů na znalost oficiálního jazyka, může být racionálně odůvodněn. S ohledem na skutečnost, že pro většinu obyvatel Moldavska se jedná o komunikační jazyk, neshledává ani Nejvyšší správní soud takový požadavek *prima facie* diskriminačním. K této otázce stěžovatelka dále žádné podrobnosti netvrdila.

[32] K námitce nemožnosti vzdělání v preferovaném jazyce ve vztahu ke stěžovatelce b) Nejvyšší správní soud uvádí, že ze zpráv o zemi původu vyplynuly tyto relevantní informace. Zákon č. 382-XV o právech osob patřících k národnostním menšinám zakotvuje v čl. 6 právo na vzdělání v moldavštině a ruštině a vytváření podmínek pro vzdělání v mateřském jazyce pro státní skupiny, včetně Ukrajinců, Gagauzů, Bulharů a Židů. Ze zprávy zvláštní zpravodajky pro záležitosti menšin o její misi do Moldavské republiky, vydané Valným shromážděním OSN – Radou pro lidská práva dne 11. 1. 2017 vyplývá, že osoby patřící do menšinových skupin vyjadřovaly své znepokojení nad ustanoveními školského zákona z roku 2014, která zaručují jako vyučovací jazyk pouze státní jazyk, což vyvolává strach, že výuka v menšinových jazycích bude nakonec podmíněna dostupností finančních prostředků. Právo získat vzdělání v mateřském jazyce je ovlivněno požadavkem na určitý počet studentů k tomu, aby byla zachována výuka v menšinovém jazyce. Někteří hovořili o tom, že optimalizační reforma má nepoměrný dopad na ruskojazyčné školy, neboť mnohé z nich jsou rušeny. V některých školách, které nabízejí výuku ve státním jazyce, budou předměty vyučované ve státním jazyce zrušeny z toho důvodu, že nebyl naplněn minimální počet studentů pro zachování těchto předmětů.

[33] Z uvedeného plyne, že moldavský právní řád konstruuje právo na vzdělání v ruštině, zároveň však školský zákon tuto možnost podmiňuje určitým počtem studentů. Taková regulace je dle Nejvyššího správního soudu zcela pochopitelná, není možné po státu požadovat zajištění výuky v několika jazycích pro pouze několik studentů. Vzhledem k tomu, že stěžovatelky žily před odchodem z Moldavska ve městě Balti, ve kterém žije početně významná ruskojazyčná komunita, i krajský soud upozornil na to, že nedostupnost výuky v ruštině kvůli malému počtu studentů není pravděpodobná.

[34] Nadto je třeba upozornit, že i pokud by stát nebyl schopen či ochoten dostát svému závazku zajištění výuky v mateřském jazyce, nelze takovou skutečnost bez dalšího hodnotit jako azylově relevantní. Právo na vzdělání v určitém jazyce nelze považovat za jedno ze základních lidských práv, jehož porušení by mělo vést k závěru o odůvodněném strachu z pronásledování. Nadto ani v případě, že by stěžovatelkám byla udělena některá z forem mezinárodní ochrany v České republice, neměla by zde stěžovatelka b) zajištěnu výuku ve svém rodném jazyce.

[35] Stěžovatelka a) se dále cítí diskriminována v komunikaci se státními úřady a institucemi v ruském jazyce. Ze zpráv o zemi původu vyplývá, že osoby patřící k národnostním menšinám mají právo komunikovat se státními institucemi v moldavštině a ruštině a obdržet odpověď ve stejném jazyce. Tomu nutně odpovídá i skutečnost, že osoby, které chtějí pracovat ve státní správě, musí aktivně ovládat oba jazyky. Stěžovatelka v rámci pohovoru nezmínila, že by měla problémy v komunikaci se státními orgány, pouze se soukromými subjekty (v bance, obchodech, atd.). I ze zpráv o zemi původu vyplývá jisté napětí mezi většinovou moldavsky mluvící společností a menšinou, jež hovoří rusky, v důsledku jazykové bariéry, které je ovšem vzájemné.

[36] Navíc, obecně platí, že nevhodné chování soukromých osob nelze připisovat státu. Jak Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, není v moci státu zabránit projevům špatných lidských vlastností, ať už pramení z osobní zášti vůči jednotlivci nebo z historického resentimentu vůči skupině obyvatel. Smyslem institutu azylu je ovšem poskytnout jednotlivci ochranu před těmi nejzávažnějšími úzce vymezenými zásahy do jejich lidských práv, pokud to v jejich vlastní zemi není možné, nikoli uchránit je před lidskou zlobou a netolerancí, které se ostatně v různých formách vyskytují ve všech lidských společenstvích (viz např. rozsudek ze dne 24. 5. 2006, č. j. 1 Azs 149/2005 - 69, či ze dne 25. června 2013, č. j. 1 Azs 6/2013 - 58).

[37] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že jisté nepohodlí, které mohou stěžovatelky v zemi původu pociťovat z důvodu neznalosti moldavštiny, nedosahuje ani ve svém souhrnu intenzity pronásledování tak, jak byla vymezena výše. Podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, které jsou uvedeny v odstavci [26], musí být naplněny kumulativně – tedy azyl lze udělit pouze při splnění všech z nich. Vzhledem k závěru Nejvyššího správního soudu o nenaplnění třetí podmínky - újma nedosahuje intenzity pronásledování – pak již není potřebné zabývat se obšírně otázkou, zda stěžovatelky mohly nalézt ochranu před tímto jednáním v zemi původu. Nejvyšší správní

soud k tomu odkazuje na rozsudek krajského soudu, který k této otázce shrnul podstatnou a ustálenou judikaturu, a konstatoval, že ze zpráv o zemi původu neplyne, že by ochranné mechanismy v Moldavsku byly neúčinné, stěžovatelky je proto měly využít.

[38] Stěžovatelky dále tvrdí, že žalovaný nedostatečně zvážil možnost udělení humanitárního azylu, neboť jejich situace udělení odůvodňuje. K otázce podmínek pro udělení humanitárního azylu existuje konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu, ze které vycházel též krajský soud a věc v jejích intencích správně zhodnotil. Kasační soud v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, konstatoval, že *„smysl institutu humanitárního spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní" azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.*". Krajský soud přezkoumal, že žalovaný správně vyložil neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele". Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro odchýlení se od dosavadní judikatury ani zásadní pochybení krajského soudu v této otázce.

[39] Námitku, že byly splněny důvody pro udělení doplňkové ochrany z důvodu, že vycestování stěžovatelek by bylo v rozporu s mezinárodními závazky, stěžovatelky neuplatnily v žalobě, ač tak učinit mohly, v řízení o kasační stížnosti je proto nepřípustná a Nejvyšší správní soud se jí nezabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

[40] Stěžovatelky se svými námitkami neuspěly. Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[41] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelky nebyly v řízení o kasační stížnosti úspěšné, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, soud náhradu nákladů nepřiznal, protože mu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

[42] Stěžovatelkám byla Nejvyšším správním soudem usnesením ze dne 1. 11. 2018, č. j. 1 Azs 244/2018 - 28, jako zástupkyně ustanovena advokátka Mgr. Pavlína Malíková. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) a d) citované vyhlášky náleží advokátce odměna za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, včetně první porady s klientem a podání kasační stížnosti) v částce 2 x 3.100 Kč, a podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 2 x 300 Kč. Celková výše odměny ustanovené

zástupkyně proto činí 6.800 Kč, částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2019

JUDr. Filip Dienstbier v. r.
předseda senátu